

Rad nedjeljom prema Zakonu o radu i Zakonu o trgovini

24. travnja 2023. | Legal Alerts br. 13 | Radno pravo

U ovom članku dajemo pregled najnovijih pravila o radu nedjeljom i njihovog značaja na poslovanje te radno pravne odnose u Hrvatskoj. Nedavne izmjene mjerodavnih propisa, poput odredbi Zakona o radu koje se odnose na povećanje plaće za 50% za rad nedjeljom te izmjena Zakona o trgovini koje utvrđuju nedjelju kao neradni dan za sektor maloprodaje, značajno utječu na pravno uređenje rada nedjeljom. Osobito je bitno razumjeti i biti upoznat s iznimkama od općeg pravila zabrane rada nedjeljom, a sve u svrhu što efikasnije organizacije poslovnih procesa i osiguranja njihovog neometanog odvijanja. Kako biste se što uspješnije prilagodili novonastaloj situaciji, pročitajte ovaj kratki pregled i ostanite informirani!

Rad nedjeljom prema Zakonu o radu

Aktualni Zakon o radu propisuje opće pravilo da je nedjelja dan tjednog odmora za sve radnike u Republici Hrvatskoj.

Unatoč navedenom, svjesni smo da postoje određene djelatnosti poput proizvodnje ili uslužnih i sličnih djelatnosti u kojima gospodarski subjekti imaju potrebu za radom nedjeljom, a tu su naravno i interventne službe za koje ne može biti iznimaka ni poštete po pitanju rada nedjeljom. S time u vezi, Zakon o radu sada propisuje da radnici koji rade nedjeljom imaju pravo na povećanje plaće za najmanje 50% za svaki sat rada nedjeljom.

Unošenjem predmetne odredbe u Zakon o radu, dodatak na osnovnu plaću predviđen za rad nedjeljom postao je jedini dodatak čiji je iznos povećanja osnovne plaće utvrđen zakonom i kao takav se primjenjuje u svim slučajevima, neovisno o odredbama internih akata

poslodavaca koji moguće još uvijek nisu usklađeni s aktualnim Zakonom o radu i koji predviđaju plaćanje rada nedjeljom u manjem postotku od onoga utvrđenog zakonom.

Rad nedjeljom u djelatnosti trgovine

Najnovije izmjene i dopune Zakona o trgovini usvojene su u Hrvatskom saboru 17. ožujka 2023., a na snagu će stupiti 1. srpnja 2023. Potreba za donošenjem predmetnih izmjena i dopuna Zakona o trgovini proizašla je iz činjenice što još uvijek aktualni Zakon o trgovini nije prepoznavao neradnu nedjelju kao pravilo u radu trgovina.

Usvajanje gore navedenih izmjena i dopuna Zakona o trgovini koje prepoznaju neradnu nedjelju kao pravilo u radu trgovina, zahtijevat će promjene u poslovnim praksama i organizaciji rada u trgovinama uz pridržavanje svih novih zakonskih obveza. Stoga je iznimno važno da poslodavci pravovremeno osiguraju

pravilnu primjenu novih zakonskih odredbi kako bi osigurali poštivanje radničkih prava, te kako bi izbjegli prekršajne sankcije predviđene za slučajeve kršenja zabrane rada nedjeljom.

Neradna nedjelja – pravilo

Nove izmjene i dopune Zakona o trgovini uređuju radno vrijeme u trgovini na način da su prodajni objekti u pravilu zatvoreni nedjeljom i u dane blagdana. Pritom, trgovci samostalno raspoređuju radno vrijeme svojih prodajnih objekata u razdoblju od ponedjeljka do subote, s dopuštenim radnim vremenom do najviše 90 sati tjedno.

Međutim, uvažavajući činjenicu da je hrvatsko gospodarstvo značajno orijentirano na turizam koji se pretežito odvija tijekom ljetnih mjeseci, kao i činjenicu da se potrošnja u trgovinama pojačano odvija u predblagdanskim razdobljima, zakonodavac je predvidio mogućnost rada prodajnih objekata nedjeljom i to kroz 16 radnih nedjelja tijekom kalendarske godine pri čemu trgovac samostalno odlučuje kojih će to 16 nedjelja biti. Najveći mogući broj radnih nedjelja kroz godinu utvrđen je na način da isti čini 30% od ukupnog broja nedjelja u razdoblju od godine dana (53 nedjelje), uvažavajući pri tome prethodno obrazložene potrebe gospodarstva.

Pritom, u tjednima u kojima je nedjelja radna, najveći dopušteni tjedni fond sati uvećava se za 15 sati i čini maksimalno dopuštenih 105 radnih sati tjedno od ponedjeljka do nedjelje.

Iznimke od općeg pravila zabrane rada nedjeljom

Zakonodavac je predvidio određene iznimke od općeg pravila koje zabranjuje rad prodajnih objekata nedjeljom. Te iznimke obuhvaćaju određene prodajne objekte koji se nalaze unutar ili su sastavni dio cjeline:

- (i) željezničkih i autobusnih kolodvora, zračnih luka, luka otvorenih za javni promet, luka unutarnje plovidbe brodova, zrakoplova i trajekata za prijevoz osoba i vozila;
- (ii) benzinskih postaja;
- (iii) bolnica;
- (iv) hotela, prostora kulturnih i vjerskih ustanova te drugih subjekata u kulturi, muzeja, centara za posjetitelje odnosno interpretacijskih centara, nautičkih marina, kampova, obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava;
- (v) proglašenih zaštićenih područja prirode u skladu s posebnim propisima.

Osim toga, iznimke se odnose i na otkup primarnih poljoprivrednih proizvoda, prodaju vlastitih poljoprivrednih proizvoda na štandovima i klupama na tržnicama na malo i prodaju vlastitih poljoprivrednih proizvoda na štandovima i klupama na tržnicama na veliko, prigodnu prodaju na sajmovima i javnim manifestacijama, prodaju putem automata i prodaju na daljinu.

Također, zakonodavac predviđa da su nedjelja ili blagdan radni u slučaju distribucije tiska preko kioska u razdoblju od 7:00 sati do 13:00 sati.

Dodatne napomene

U svrhu što bolje i kvalitetnije prilagodbe odnosno pripreme gospodarskih subjekata / trgovaca na primjenu novih odredbi Zakona o trgovini, iste će stupiti na snagu 1. srpnja 2023. Također, zakonodavac je odredio da se nakon stupanja na snagu izmjena i dopuna Zakona o trgovini, u 16 radnih nedjelja ne ubrajaju nedjelje koje su kod trgovaca bile radne u 2023. godini do stupanja na snagu predmetnih izmjena i dopuna.

Kontakt:

Alen Švenda

+385 (0)95 601 6022

a.svenda@wahl.hr

Edi Suljić

+385 (0)91 924 7589

e.suljic@wahl.hr

** This publication was prepared with assistance of associate Helena Pongrac*

Ova publikacija je pripremljena od strane odvjetničkog društva OD Bradica Marić Wahl Cesarec Škerlev d.o.o. kao obavijest o pravnim novostima namijenjena strankama, suradnicima i partnerima. Informacije sadržane u ovoj publikaciji ne predstavljaju pravni savjet te ne mogu biti tumačene kao takve. U slučaju da imate bilo kakvih pitanja ili nejasnoća vezanih za sadržaj ove publikacije, molimo da se obratite pravniku s kojim se uobičajeno savjetujete.